

صورت مساعدت قوائد کلی بملت هائک خواهد شد و
 حجاب عمل تلگرافخانه را پنجاه هزار تومان اضافه از میزان
 حایه میدهم .
رئیس - معذور اینست که پنجاه هزار تومان
 اضافه میدهند حال مجلس چه صلاح میداند .
صدیق حضرت - آروز که مذاکره شد
 قرارداد در روزنامه اعلان شود هر کس زیادتر میدهد
 اطلاع بدهد بعضی از و کلاه گفتند که کسی هفتاد و
 پنجاه هزار تومان اضافه میدهد حالا هم اعلان شویند
 نیست .
وکیل الرعایا - آنوقتیکه این قرارداد شد
 گفته تا آخر ماه مجب باشد و مدعی هفتاد و پنجاه هزار
 تومان هم گویا حاجی ناصر السلطه است و اینستونه
 تلگرافخانه چیزی است که روز بروز اگر تأخیر بیفتد
 روزی دوپست و پنجاه تومان ضرر دارد اگر ماحق
 داریم که بر گردانیم و در نروالای خود مذاکره نشودولی
 گویا بخوانیم و احسن اینست که هر کسی از امناه وغیره در
 این مورد باید همراهی بکنند سیه دار هم باید در این
 موقع ازین راه همراهی کند .
رئیس - اگر سیه دار همین قدر راقبول کند
 چه باید کرد .
 (گفتند بغودش داده شود) .

آقای میرزا فضلعلی آقا - سیه دار لایحه
 نوشته است و سه قسم همین کرده که با او رفتار
 شود .

حاج سید عبدالحسین شهبانی -
 تلگرافخانه ناموس ملت است همان نوع که ناموس
 ملت را ملاحظه می کنید همانطور ملاحظه کنید که
 این تلگرافخانه را بدست کسی بدهید که یک مرتبه
 مملکت را برهم نزنند .

آقای میرزا محمود - اینکه گفته شد که هر
 قدر زیاد کردند اگر سیه دار خودش قبول کرد
 باو داده شود عقیده بنده اینست که او باید یک
 چیزی زیاد تر قبول کند و الا این شخص مقدم
 است .

احسین الدوله - این مطلب را باید بدانیم
 که آقایان همین امساله را اضافه میکنند یا هر سال
 اینطور قبول می کنند گمان میکنم همین امساله را
 دیده اند .

آقای میرزا ابوالحسن خان - این گفتگو
 هاراجع است بکمسیون مالی که آیا این قرارداد
 رامی توانیم بهم برزیم یاخیر عقیده بنده اینست که
 بتوانیم بهر حال در کمسیون مالی گفتگو شود بعد
 در مجلس بیاید (گفتند صحیح است) .

لایحه مفصلی که سیه دار در همین خصوص
 نوشته بود قرائت شد بعضی از اقدامات این چندساله
 خود را شرح داده در ضمن هم اظهار داشته بود که
 پنجاه اجاره من است و با این ترتیب اگر کسی
 قلمناهی دوهزار تومان ببنده بدهد اجاره خود را باو
 واخواهم گذاشت .

آقای میرزا محمود خونساری - این که
 سیه دار اظهار داشته اند که پنجاه اجاره ایشان
 است همین تلگرافخانه ده ساله اجاره مقبر الدوله
 بود چطور بهم زدند دیگر اینکه نوشته اند مالی
 بیش فسط دادم و مواجب اجاز را دادم این مبلغ چرا
 بصوب مجلس نرسیده .

آقای میرزا ابوالحسن خان - این مبلغ

باید بصوب وزارت عالی باعد او حکم کرده او
 هم اطاعت نموده .

آقای میرزا محمود - این دو هزار تومان
 را برای چه بدهند .

آقای میرزا ابوالحسن خان - صحیح است
 نباید بدهند .

آقای میرزا فضلعلی آقا - این مطالبی که می نویسد
 بی خود نیست این پیش قسطیکه داده بغیر قانون
 نماده جمعی از نظام و ژاندارم اجماع کرده بودند
 حقوق میخواستند وزیر مالیه گفت بدهند در باب
 اضافه حقوق اجزا هم در مجلس گفتگو شد چون
 از بابت اجاره نبود لازم بصوب مجلس نشد .

آقای شیخ یوسف - رسم است در همه پارلمنت
 ها که موضوع صحبت روز بعد در روز قبل معین
 میشود و تا کنون باین ترتیب رفتار نکرده ایم خوب
 است از این بیه جناب رئیس این مسئله را مراعات
 فرمایند .

رئیس - موضوع صحبت مجلس بعد در
 حقوق و کلا است عصر حاضر شوند .

مذاکرات روز یکشنبه ۱۳ شعبان
دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز شنبه ۱۲ را آنا سید
 محمد تقی قرائت کردند .

رئیس - جناب وزیر امور خارجه بعضی
 اطلاعات در تصفیه امور سرحدی دارند آمده اند
 توضیح بدهند .

وزیر امور خارجه - نتیجه اقدامات وزیر
 امور خارجه و سفیر انگلیس و روس و مامورین دیگر
 در ایران و سفیر دولت روس و انگلیس در باب عالی
 اینست که سفیر دولت انگلیس بمن نوشته اند و ترجمه
 آن قرائت میشود قرائت شد بدین مضمون که
 نواب سلطان عثمانی امر را بر ایشان مشتبه کرده
 بودند بطوریکه مسئله سرحدی را بکلی خلاف
 دانسته نمایند گمان دولت انگلیس و روس اقدامات
 کرده و همین روزها ماسکر عثمانی بکلی عقب خواهند
 نشست بنحویکه اسباب آسایش خاطر دولت علیه
 ایران گردد .

رئیس - بهتر از این مزده نیست که دولت
 و ملت ایران را دچار اشکالات نکرده .

آقا میرزا سید محمد مجتهد - مایه
 مایه النزاع را وا گذار میکنند یا خیر ؟

وزیر امور خارجه - مسئله دوتا است یکی
 مسئله تحدید حدود است که از صحت حال تا حال
 باقی است و جناب رئیس مامور بودند که با کمیسیون
 رسیدگی کرده تصفیه نمایند در این باب عساکر
 عثمانی از آن حدود متنازع فیه هم تجاوز کرده
 تا یک فرسخی از رویه آمدند و این مسئله بطوری
 بر سلطان عثمانی مشتبه شده بود که هر چه
 میگفتند قبول نمی کردند تا اینستکه
 بتوسط سفرا مطلب را حالی کردند و نتیجه آخری
 این شد که قشون عقب خواهند نشست و اما عمل
 سرحدی بکمیسیون لطف خواهد شد .

لسان الحکما - از وزیر امور خارجه کمال
 تشکر را داریم ولی عرض میکنم این کمیسیون
 سیمی است که منقذ میشود یک دفعه هم سفیر
 انگلیس و روس در کار بودند و باز این فساد مرتب
 شد خوب است در این کمیسیون سفیر یکنی دنباهم

باشد تا باطلاع همه ایشان تصفیه شود .
رئیس - جواب این مطاب در این مجلس
 داده نمیشود .

آقای میرزا ابوالحسن خان - وزیر امور خارجه
 در بین فرمایشات خودشان فرمودند که از اقدامات
 سفیر روس و انگلیس این مسئله ختم شد دیگر
 نفرمودند ما و این ایران چه کردند .

وزیر امور خارجه - همین که من گفتم
 از سفرا روس و انگلیس در طهران معلوم میشود
 که وزیر امور خارجه ایران هم مامور ایران است
آقای میرزا ابوالحسن خان - این که فرمودید
 مامورین دیگران خوب است فرمایند بدانیم که
 کی هستند .

حاج امام جمعه - خدایه فرماید و لاشکرتم
 لازیم نغم میدانید پنجاه روز است که این مطلب
 مطرح مذاکره بود و جواب هر چه میرسید این
 بود که عثمانی میگوید من هیچ تخطی نکرده ام
 دو صورتیکه قراء چندی که در تصفیه ایران بود
 بقصب متصرف شده بودند حالا کمال تشکر را از
 وزیر امور خارجه داریم که رفیع این غائله را کردند
 ما نهایت ممنونیت را از دو راه داریم یکی اینکه
 ما برادر هستیم و یکی هم اینکه بدون زحمت و
 خسارت این مطلب را فیصل دادند امید وارم شما
 مثل سابقین مطلب را مهمل نگذارید و تعقیب نمائید
 که انشاءالله همین دوسه روزه رفتن عسکر عثمانی
 را خیر بدهید .

وزیر امور خارجه - هنوز کاری نکرده ام
 که مستوجب تشکر و امتنان شوم گویا امتان
 هم داده اند در کاری که بمن رجوع شده تا آن کار را
 بروجه صحت انجام ندهم خورد و خواب را بر
 خود حرام میکنم نه اینکه بغواهم بگردیم من انکار
 را از برای ملت میکنم اصلا طبیعت مرا خداوند این
 طور خلق کرده من تکلیف خود را اینطور میدانم
 اگر بغواهم اقدامات خود را بگردیم مجلس مفصل
 میشود با این که امر را بر سلطان عثمانی مشتبه
 کرده بودند بحدالله رفع شد ولی انوس که
 قدری بعضی ترتیبات اسباب خیال و شکوه سفیر عثمانی
 شده و حال آنکه حسن اخلاق و رفتار این سفیر کبیر
 بر همه واضح است اگر اجازه بدهید مراسله که
 در این باب بمن نوشته اند خوانده شود بعد از
 اجازه از طرف رئیس قرائت شد خلاصه آن این
 بود خاطر نشان عالی مینماید که اولاً سفارت خود
 را در مهلکه می بیند بعضی از روزنامهجات القآت
 مهیجانه مینمایند که بجه سوزانیده اند وزن اسیر کرده اند
 نسبت این گونه تجاوزات بعساکر عثمانی بیانکنند
 آنها در تحت قانون هستند خیلی مستند مینمایند
 گذشته از این نزاع سرحدی از دیر زمانی بین
 ایران و عثمانی بوده بعقیده بنده هرگز آنکس که
 خیر خواه دولت است این اقدامات را تجویز نمی
 نماید اینک هم جنگی بین ایران و عثمانی نیست
 و اگر خدای نخواسته جنگی واقع شود غلبی اسباب
 زحمت خواهد بود مستصفا هستم که از روزنامهجات
 بطوری خوش جلو گیری فرمایند که اسباب زحمت
 نشود .

حاج امام جمعه - در این رقمه سفارت
 عثمانی چند مطلب است که ما هم تصدیق داریم

ولی چند مطلب دیگر هم هست که گویا همه متفق باشند که ایشان اشتباه کرده اند در این که نزاع در بین دو دولت اسلامی باعث خرابی طرفین است هیچ شبهه نیست و در این که ایرانی بیجوت نمی خواهد با آنها منازعه نماید اینهم هیچ شبهه نیست ولی بد بختانه اگر در اسلامبول امر را بر سلطان مشتبه کرده اند در اینجا کی بر جناب سفیر اشتباه کاری کرده نوشته اند که زن و بچه نکشته اند تلکرافات حاضر است که چقدر کشته شده اند نوشته اند که نشون عثمانی بنگاه ایران تجاوز نکرده اند تلکرافات حاضر است نقاط دشت و مرگور و ترگور و غیره تمام ملک طلق ایران است اگر سلطان اشتباه کرده بر سفیر کبیر که در اینجا از همه چیز با خبرند کار مشتبه نیست که عسکر عثمانی نملا در صدد پنجاه پارچه قره ایران است دیگر اینکه نوشته اند سفیر در خطر است خیلی جای تعجب است کی تا حال بچنین خیال کشی بوده در صورتیکه در اینحال افتشاش ما از آنها متوقع همراهی بودیم بر خلاف از سایرین تمدی نشد و از این برادر دینی ما هم قسم ظلم با وارد آمد .

وزیر امور خارجه - این فرمایشات شما صحیح است این مرامه بود که سفیر بمن نوشته است البته جواب را خواهم نوشت مطلب دیگر مسئله ملک التجار است من میخواهم او را از سفارت بیرون بیاورم بیرون آوردن او محتاج بنامینانی است امنیت مالی امنیت جانی امنیت آبرویی اگر مجلس امنیت میدهد من او را بیرون بیاورم .

حاجی سید محمد علی - کسیکه مقصر است باید مجازات برسد و چه تقصیری از این بالاتر است که سرحد را بخارجه داده باشد و اموال مردم را خورده باشد .

وزیر امور خارجه - اگر او مقصر بود باید بگیرند بیرون مجازات برسانند عجاله هم که فرار کرده تقصیر او مدلل نشده بعد از اثبات البته مجازات میشود .

حاجی محمد علی - در وزارت خارجه معلوم وثابت شده .

وزیر امور خارجه - در اینکه ملک التجار در شرکت عمومی بقاعده رفتار نکرد هیچ حرفی نیست و در اینکه صدمه بملت و مملکت وارد آورده شبهه نیست اگر بانک ملی صورت نگرفته بواسطه همین صدمه است اما ملک التجار را میخواستند بیرون در دیوانخانه بجهت رسیدگی ترسیده است و رفته بسفارت روس سفیر روس بنا بر عادت مملکتی که هر محل محترمی بست است بر حسب آن قانون او را جاداده حالا باید حاجی ملک التجار را گذاشت در آنجا بماند یا باید او را باین تأمینات بیرون آورد

حاجی سید محمد - سفارت روس آباق دارد مقصر دولت و ملت را نگاهداری کند .

وزیر امور خارجه - من میگویم آیا میل دارید من باو امنیت مالی و جانی بدهم و او را بیاورم و بعد از آنکه بخوانند معا که شود کمیسیون تشکیل بدهند در وزارت عدلیه یک نفر از طرف وزارت تجارت ناظر باشند و اما در باب اشخاصیکه از خارجه هستند بموجب عهدنامه یک نفر از طرف سفارت هم باید حاضر باشد .

رئیس التجار - این سه امنیتی که وزیر

امور خارجه میگویند مخالف با حق کسی نخواهد بود

حاجی سید محمد - بعد از این از برای همین سه امنیت دهر ورودی ایراد می گیرید ولی اگر کسی از من طلبی داشته باشد البته مرا بدیوانخانه خواهند خواست .

مستشار الدوله - می خواهم از وزارت امور خارجه سؤال نمایم که باین امنیت مالی و جانی آنچه را که کمیسیون مجلس حکم کرده که در آزادی حقوق مردم اموال حاجی ملک در توقیف باشد آیا سفارت سنیه روس این را در مصل با امنیت نخواهند شناخت .

وزیر امور خارجه - امنیت مالی غیر از حقوق مردم است امنیت مالی یعنی کسی بی خود ساعت او را از جیبش بیرون نیاورد و بدون معاکه مال او را ضبط نکنند .

مستشار الدوله - ملک التجار بان قرار داد کمیسیون مجلس اعتراض دارد البته کسی که محکوم بحکم باشد راضی بآن نخواهد شد .

وزیر امور خارجه - این گفتگو ما در سابق بود حالا که شما وزارت خانه منظم دارید هر چه آنجا گفته شود آن صحیح است .

آقای میرزا ابوالحسن خان - اینکه وزیر امور خارجه امنیت مالی و جانی و آبرویی می خواهد برای حاجی ملک التجار این اساس مشروطیت این تأمینات را بدهم داده و هیچ مخالف نیست اولاً از مجلس يك سؤال میکنم که پس از صدور دستخط از طرف اعلیحضرت بمجلس درین باب چه کرد و حکمش چه شد اگر رسیدگی کرد و حکم نمود دیگر رجوع بعدلیه یعنی چه .

وزیر امور خارجه - همان روز گفته شد که کمیسیون مجلس نمی تواند بکار ملک التجار رسیدگی کند .

مستشار الدوله - در همان روز که این کار رجوع بمجلس شد بعد از آنکه کمیسیون مجلس رسیدگی و حکم کرد که اجازه دادن ملک التجار راه آستار را بی جهت و ناحق بود و چون دارالشوای ملی بالاترین محکمه عدل است هیچکس نمی تواند حکم او را رد کند و برخلاف آن رفتار ننماید .

وزیر امور خارجه - ما این مطلب را هم در عداد یکی از آن کارهای کلی محسوب میدانیم و نمیخواهیم داخل در جزئیات آن شده باشیم همینقدر میگویم مجلس راضی است و صلاح میدانند که او را از آنجا بیرون بیاوریم یا خیر .

آقای سید حسین - اینکه فرمودید مجلس صلاح میدانند مجلس رسیدگی باین کار کرد و معتقد شد که راه را بیخود اجازه داده است حکم مجلس و دولت شد که اموال او توقیف شود و مال مردم را بدهد اما در خصوص جان و شرف او البته محفوظ بوده هست هیچکس حق اعتراض با ندارد .

وزیر امور خارجه - من نمی خواهم داخل جزئیات این مسئله بشوم اگر سفر ا بگویند که بچه جهت این معاکه در مجلس با عدلیه شده باید در وزارت امور خارجه باشد چه میگویند ؟

حاجی سید نصیر الله - در این سه امنیت هیچ کس حرفی ندارد ولی او میخواهد از این کبرای کلی يك نتیجه بردارد که حقوق دیگران را باطل نماید آیا نباید این سه امنیت چنانچه در حق او هست

در حق همه مردم ملاحظه شود تمام این شرکاء مالشان رفته حق دارند باید از مال ملك التجار اقتصاص نمایند .

وزیر امور خارجه - اینکه گفتند در دیوانخانه عدلیه رسیدگی شود در مسئله شرکت بدون ما و در از طرف سفارت و در وزارت خارجه با حضور ما و در از طرف سفارت در مسئله راه این مطلب عمومی است و من گمان میگویم که این خدمتی است که بملت مینمایم حال مجلس چه صلاح میدانند .

حاجی سید نصیر الله - او تصور نکنند که باین تأمینات بخواند مال مردم را بخورد .

وزیر امور خارجه - تصور او که مناطقیست من میخواهم او را بیرون بیاورم .

صدیق حضرت - جناب مستشار الدوله يك سئوالی کرد ولی جواب صریح داده نشد باید بدانیم که آن حکم کمیسیون مجلس مجری خواهد بود یا نه و اینکه فرمودند اگر سفیر ایراد نماید که بچه جهت در مجلس این معاکه شده جواب اینست که ما مدلل کردیم خیانت و تقصیر او را بحکم دولت و مجلس باید از مال او بگیرند بدهند ولو اینکه راه آستار را بدست روس بماند باید حکم مجلس اجری شود پس باید بدانیم که بعد از بیرون آمدن حکم مجلس مجری است یا نه

وزیر امور خارجه - بنده عرض کردم که داخل جزئیات نمیشوم و وکالت هم از جانب ملک التجار ندارم بواسطه آن سببیکه دارم با این امنیت ها که گفته شد مجلس صلاح می داند که او را بیرون بیاورم یا نه .

حاجی سید عبدالحسن شهستانی - من ملک التجار را نمیشناسم و شرکاء او را هم نمی شناسم اما همینقدر می دانم که حقوق اکثر مردم بواسطه این شرکت به دردت و اغلب فقیر و محتاج شدند آیا باید حقوق این اشخاص بواسطه ماندن او در سفارت ضایع شود پس در هر صورت باید او را بیرون آورد و همان امنیتی که همه مردم دارند او هم دارد .

وکیل التجار - داخل در جزئیات این مطلب لازم نیست فقط باید از وزیر امور خارجه این را خواست که امنیت مالی و جانی دارد بنحویکه حقوق مردم ضایع نشود ولی امنیت آبرویی اگر فردا يك تکره یا يك نفر جاهلی در کوچه بایشان حرکت خلاف کند این مطلب را کسی نمی تواند اطمینان بدهد .

آقای سید محمد تقی - این اظهارات وزیر امور خارجه با اظهارات مجلس هیچ منافاتی با هم ندارد البته سفیر می داند که باید حقوق مردم از مال او داده شود و امنیت جانی هم از برای همه هست امنیت مالی هم بهمان شرط است که خود وزیر فرمودند .

آقای میرزا ابوالحسن خان - امنیت مالی و جانی و آبرویی از مجلس خواستن بی محل است و هیچ لازم نیست زیرا که این تأمینات را این اساس بتمام افراد این مملکت داده است دیگر ما زیاده از آن نمی توانیم يك چیزی بکسی بدهیم اگر از رعیت داشته است که فقرا صاحب این حقوق بوده و هست اگر فوق العاده چیزی می خواهد ما نمیتوانیم بدهیم شاید فردا يك تکره باو بی احترامی کرد یا يك رقمه دیگر اتفاق افتاد آنوقت ما باید مسؤول

وزیر امور خارجه و امسؤل سفیر باشد ابدأ مجلس نمی تواند یکمق فونالماده بکسی بدهد.

وزیر امور خارجه - من نخواستم داخل جزئیات بشوم مقصود من معلوم نشد لایه بازیکویم مقصود از امنیت مالی آن بود که گفت کسی بی جهت مال او را نتواند ببرد و امنیت جانی اینست که کسی سوء قصدی درباره او نداشته باشد و الا خدای نخواست است اگر در کوچیک جاهلی با بی احترامی کرد یا پایش لغزید بپناه افتاد اینها ربطی ندارد و امنیت آبروی هم اینست که در مجلس معاکه از شرکاء بالنسبه باو سوء مکالمه نشود و بد گوئی نکنند.

حاجی سید نصر الله - ملك التجار در این تامینات کسایر الناس هیچ تقاوتی درین نیست.

وزیر امور خارجه - چون او متوفی است می ترسد که این امنیت را نداشته باشد حالا این مطلب باشد مذاکره کشید بقدری کلمه بنویسد که ملك التجار امنیت دارد بیرون بیاید دعای مردم را ختم نکند مطالب دیگر هم هست که باید مذاکره شود.

رئیس - بسیار خوب این مطلب باشد به مذاکره میشود.

وزیر امور خارجه - مسئله دیگر مطلب فشنک است که فونسل خانه روس در تبریز خواسته است وارد نماید اولاً من نگفتم که باید توقیف شود تا معلوم کرد.

ثانیاً این کافتی است که بمن نوشته است و مقصودش اینست که این فزاقها نظامی هستند همیشه باید مشغول مشق باشند که متراکه نشود و ما بجهت اینها مریک هشتصد فشنگ بر آورد کرده ایم نه این که تنها منحصراً اینجا باشد بلکه در سایر فونسل خانه های سرحدات هم خواهد وارد شد و سفارت انگلیس هم چیزی بمن نوشته است که ایشان هم بجهت فونسل خانه سوار های هندی وارد میکنند و عوض مینمایند خوبست قرائت شود قرائت شد مشر بود بر آمدن سوار های هندی از طرف بوشهر با اسلحه برای فونسل خانه باموض آن سوار هائی که هستند اطلاعاً اظهار شد.

مستشار الدوله - خیلی عصبیکنم در این موقع که فشنک از شمال میاید و سوار از جنوب عجب ترا نیست که این صندوقهای فشنک و صندوقهای هالی تراز آن که وارد میشود مثل فرمانفرما شخصی میخواند تحقیق نمایم جنرال فونسل در جواب میگوید که ده دقیقه بیشتر بشما مهلت نمیدهیم بالا یا نام باید در این ده دقیقه جواب بدهید ما نمیتوانیم از یک نفر جنرال فونسل این گونه تحکیمات بشنویم این که گفتند برای فزاقها وارد کردیم منتها فشنکی که بقزاقها درسال میدهند نفری پنجاه عدد است نه هشتصد عدد گذشته از این که از اول میخواستند بوزارت امور خارجه اطلاع بدهند حالا که اطلاع ندادند و وارد کردند البته وزارت امور خارجه خواهند سؤال وجواب و تحقیق کرد.

وزیر امور خارجه - درین خصوص مقصود بنده اظهار بود که مطلع شده کمیسیون بشود منم حاضر شده گفتگو و مذاکره نموده مطلب مشروح و اصلاح شود.

آقای میرزا ابوالحسن خان - يك سوالی

دارم آیا این سفارتها و جنرال فونسلگری ها از روس و انگلیس وغیره مأمون نیستند و دولت ملت ایران نمی توانست از آنها نگاهداری کند و امنیت بندهم چنانچه هیچکدام از دولت مشغنی و آلمان وغیره هیچ سوار در سفارت خانه های خودشان ندارند و در تحت امنیت هر دولتی که هستند میبایند آیا این سؤال من جواب دارد یا نه .

وزیر امور خارجه - این سؤال دو جواب دارد یکی در این مجلس می توانم بگویم و جواب دیگر محتاج بمجلس دیگر است جواب این مجلس اینست که میگویند ما اینها را نه برای دفاع می آوردیم بلکه برای عادت پیش است و جواب دیگر هم اینست که از سابق همیشه طور معمول بوده مطلب دیگری که لازم است گفته شود راجع بمالیه و کار گزاری ما است در آذربایجان که خیلی اهمیت دارد و مثل کار گزاری قفقاز است بر حسب فرموده شاهزاده فرمانفرما هر چه خواستیم يك کار گزار کافی در آنجا بفرستیم نشد یعنی مانع پیش آمد بالاخره بعد از تصویب جمعی و تصویب خود فرمانفرما مشاور الملك انتخاب شد او هم معتذر است باینکه من نمی توانم بروم و گذشته از این حقوق میخواند بعد از گفتگوی زیاد گفت سالی شش هزار تومان میخوانم هر کس اطلاع دارد میداند که در سابق حقوق کار گزاری آذربایجان سالی هزار و هشتصد تومان بوده است این مبلغ با آن خیلی تفاوت دارد ولی کمتر از این هم نمیشود حال اگر مجلس اذن میدهد این مبلغ افزوده شود .

آقای میرزا فضلعلی آقا - در اینکه هزار و هشتصد تومان کم است شبهه ندارد ولی کار گزاری آذربایجان عایدات هم دارد اگر بشا باشد آن عایدات در تحت نظر وزیر مالیه بیاید پیش از این مبلغها خواهد شد .

وزیر امور خارجه - آخر اجزایم دارن همه آنها مواجب میخوانند دخل دیگر که ندارند عیال بنده نمی توانم بآنها رسیدگی کرد ولی مشاور الملك که رفته است خواهد رسیدگی نمود و جمع آنرا معلوم میکند مواجب اجزایم معین میکنند وقت آن عایدات جزو جمع مالیه خواهد شد و با جزا مواجب میدهند.

رئیس - ایمن عایدات پیش از این ها خواهد شد .

حاجی امام جمعه - من اطلاع دارم و آن اینست که سلباس يك قصبه کوچکی است کار گزاری آنجا را ملاده بر اینکه چیزی نمیدهند ما هزار تومان هم بشیریز میدهد .

وکیل التجار - البته جناب وزیر امور خارجه با آن اطلاعات صحیح که دارند اسباب امیدواری ما خواهد بود و اینکه یکی یکی مواجب کار گزاری و اجزا را معین نمایند ابهام اسباب زحمت است خوبست تمام بودجه وزارت خارجه را معین کرده صورت بگیرند بکمیسیون مالیه ارائه بندهم و عمل تذکره دهم چون خیلی اهمیت دارد لازم است که او را هم مرتب نمایم و صورت این دو را بکمیسیون مالیه بندهم .

وزیر امور خارجه - مختصراً عرض می نمایم همان روز که داخل اینکار شدم دوسه کار است که پیش کرتیم یکی همین عمل بودجه است و این مسئله

مشکل است بجهت اینکه بودجه صحیح نبوده من میخوانم طوری بشود عمل بودجه که سرمشق سایر وزارتخانهها بشود و یکی هم مسئله تذکره است همین طور است که شما گفته اید باید ترتیب او را صحیح کرد و مواجب کار گزارها و فونسل گریها را داد که بر بعضی بسیار سخت است بامید خداتمام کارها اصلاح خواهد شد در روز از اعلی حضرت نقلی شنیدم که گمان هیچکس نمی رفت که این طور بیانات بفرمایند .

مستشار الدوله - چون مسئله کار برداری آذربایجان بود اگر بقوام داخل تمام بودجه وزارت خانه بشویم باین زودی تمام نمی شود و کار گزاری آنجام اهمیت دارد اینکه آقای حاجی امام جمعه فرمودند از کار گزاری سلباس ما می هزار تومان میگیرند این مطلب در روزنامه نوشته می شود آنوقت خواهند گفت که این از زودی بی اطلاع بوده مقصودشان از این فرمایش نسبت بسال است نه به ماه چون بنده درست از تفصیل کار برداری آذربایجان اطلاع دارم خوب است وزارت امور خارجه مسئله حقوق کار گزاری را راجع بکمیسیون مالیه نمایند و بعد از مذاکره نتیجه آن را اظهار دارند .

وزیر امور خارجه - بسیار خوب در کمیسیون ملاحظه بشود بعد نتیجه را اطلاع بدهند .
مجلس ختم شد

مذاکرات روز سه شنبه ۱۵ شعبان المعظم دار الشورای ملی
خلاصه مذاکرات روز یکشنبه ۱۳ آقا سید محمد تقی قرائت کردند .

رئیس - آرزوی من جناب وزیر امور خارجه آمده بودند بمجلس کافتی از سفارت روس از اسلامبول ارائه دادند و یک قدری هم اظهار بیان دادند که امین بیک برای کمیسیون خواهد آمد و نصفه دهوی را خواهد نمود چیزی که هست سفارت انگلیس چنین گمان کرده که در مجلس گفته نشده است که این اقدامات از طرف دو سفارت روس و انگلیس شده چنانچه سابقاً هم سفارت کبرای انگلیس اقداماتی کرده بودند در روز هم سفارت انگلیس در این باب اظهار کرده بود و شرحی در باب سوار های هندوستان اظهار نموده که همه آن ها همان عده پیش است که سابق در اینجا بوده حالا هم خواهد آمد و بهیچوجه نباید اسباب اشتباه اندازان شود .

رئیس التجار - وزیر امور خارجه هر دورا اظهار کردند
آقا میرزا محمود دخواستاری - در باب حاج ملک در خلاصه مذاکرات نوشته شده که در باب حاج ملک تأمین داده شد که در کمیسیون مطرح شود گمان بنده این است که این طور نبود در مجلس همان تأمین لازم که برای عموم لازم است داده شد .
رئیس - حرف صحیح همان است هر تأمینی که از برای عموم هست از برای ادهم هست زیادتر علت ندارد .

سیدالحکما - قرار بود که در اول مجلس قانون اساسی خوانده شود حالا خوب است مقرر فرمائید قانون اساسی خوانده شود .

رئیس - این صحیح است ولی این سه چهار روز بواسطه پیش آمد مطالب همه مسئله بانک قرائت قانون اساسی ممکن نشده امروز هم عید است آقایان گفتند بواسطه اهمیت کار حضرات